

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Узп 32/2024
15.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Драгане Миросављевић, чланова већа, са саветником Горданом Војновић, као записничарем, одлучујући по захтеву Српске православне цркве – Епархија Бачка – Српска православна црквена општина Суботица из Суботице, Змај Јовина 22, чији је пуномоћник Урош Кеча, адвокат из ...,, за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда, Одељење у Новом Саду III-10 У 10161/2023 (2018) од 28.11.2023. године, са противном странком Агенцијом за реституцију - Јединица за конфесионалну реституцију, Београд, Коларчева 7, у предмету враћања имовине, у нејавној седници већа одржаној дана 15.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ захтев подносиоца захтева за накнаду трошкова поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим диспозитива, одбијена је тужба Српске православне цркве - Епархија Бачка - Српска православна црквена општина Суботица из Суботице, поднета против закључка Агенције за реституцију - Јединица за конфесионалну реституцију, Београд, број 46-00-00317/07 од 28.09.2018. године, а ставом другим диспозитива побијане пресуде је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора. Наведеним закључком од 28.09.2018. године, одбачен је захтев Српске православне црквене општине Суботица - Епархија Бачка - Српска православна црква, Суботица, за враћање национализоване непокретности, и то: стамбене зграде за колективно становање у Суботици,, уписане у лист непокретности број ... КО ... у Суботици, у својини власника посебних делова уписаних у В лист 2. део на објекту број 1 са заједничким обимом удела, која се састоји од приземља са три пословна простора, и то: пословног простора угоститељства број 1, у површини 110 м², у јавној својини Града Суботица; пословног простора трговине број 2, у површини од 53 м², у својини „Андекс“ ДОО Суботица; пословног простора трговине број 3, у површини од 21 м², у својини „Андекс“ ДОО Суботица и ... спрата на ком се налазе два стана, и то: стан број ..., у површини од 140 м² у својини АА и стан број ..., у површини од 67 м², у својини ББ, као и кат. парцеле број .../... у

површини од 386 м² на којој се зграда налази, уписане у лист непокретности број ... КО ... у Суботици као градско грађевинско земљиште у својини Републике Србије и власника посебних делова уписаних у В лист 2. део на објекту број 1 са заједничким обимом удела, јер нису испуњене законске претпоставке за вођење поступка.

У захтеву, поднетом због повреде правила поступка од битног утицаја на решење управне ствари и повреде закона, другог прописа или општег акта, подносилац захтева наводи да Задужбина Остојић Јована и Терезе, рођ. Зозук, представља црквену задужбину Српске православне црквене општине Суботица, којом од оснивања до данас управља Српска православна црквена општина Суботица, те њена имовина од оснивања представља црквену имовину. Истиче да је пре покретања поступка реституције утврђено, те поткрепљено достављеном документацијом у току поступка пред Агенцијом, да је предметна имовина била у ранијем власништву цркве подносиоца захтева и да се иста одузима од цркве подносиоца захтева. Указује да је на основу Устава Српске православне цркве непотребно да он буде и оснивач предметне задужбине, па закључује да нема основаног разлога да доказује своје правно следбеништво у односу на Задужбину Остојић Јована и Терезе, рођ. Зозук. Даље наводи да Управни суд није савесно, а неке кључне доказе које је он поднео у циљу доказивања своје активне легитимације, није уопште ценио, односно да није разумео унутрашњу организацију Српске православне цркве – Епархија Бачка – Српска православна црквена општина Суботица у погледу управљања имовином у својини црквених задужбина на њеној територији. Сматра да му је побијаном пресудом апсолутно повређено право на имовину загарантовано Уставом РС, јер му је онемогућено у целости несметано уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, а које право му је одузето у јавном интересу утврђеном на основу тада важећих прописа. Предлаже да Врховни суд уважи захтев и побијану пресуду преиначи или укине, а трошкове поступка тражи.

Противна странка, Агенција за реституцију - Јединица за конфесионалну реституцију, Београд у одговору на захтев наводи да је побијана пресуда Управног суда правилна и на закону заснована, па предлаже да суд захтев одбије као неоснован.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, у смислу члана 54. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09), Врховни суд је нашао да је захтев неоснован.

Према разлозима образложења побијане пресуде, која је донета у извршењу пресуде Врховног касационог суда Узп 347/22 од 28.04.2023. године, правилно је, по оцени Управног суда, тужени орган одбацио захтев тужиоца, јер нису испуњене законске претпоставке за вођење поступка. Ово стога што је у поступку који је претходно доношењу оспореног закључка, утврђено да имовина која је предмет захтева за реституцију није представљала имовину цркве, односно верске заједнице, већ Задужбине Остојић Јована и Терезе, рођене Зозук, а тужилац је након оснивања задужбине стекао право управљања, а не и право својине на задужбинској имовини, па се предметна имовина не може сматрати имовином цркве, односно верске заједнице која може бити предмет реституције у смислу Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама. У односу на наводе тужбе којима се указује да је побијани закључак донет противно одредбама Устава Српске православне цркве, оцењено је да нису од утицаја на другачије решење ове управне ствари, јер Законом о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, није предвиђено да се

квалификација задужбине врши према прописима цркве или верске заједнице. Правну природу задужбине не опредељује то ко је одређен за управитеља задужбине, већ ко је њен оснивач, односно чијом имовином је задужбина основана. Како је у конкретном случају задужбина основана од стране физичких лица, својство или статус управитеља задужбине није од утицаја на саму природу задужбине, па стога нису испуњени услови за враћање имовине која је предмет захтева у овој правној ствари.

Оцењујући законитост побијане пресуде Врховни суд налази да је та пресуда донета без повреда правила поступка и уз правилну примену материјалног права на утврђено чињенично стање садржано у оспореном закључку. Побијаном пресудом оцењена су сва питања и околности које су могле бити од утицаја на законитост оспореног закључка, а образложење побијане одлуке садржи јасне и одређене разлоге којима се суд руководио при оцени законитости оспореног закључка и у погледу чињеничног стања и у примени материјалног права, које у свему прихвата и овај суд.

И према оцени Врховног суда, начин управљања имовином задужбине не може променити неспорну чињеницу која у конкретном случају опредељује правну природу задужбине, а то је да је задужбина основана од стране физичког лица из његове имовине и да је у моменту одузимања имовина чије се враћање тражи била у власништву ове задужбине, а не цркве или верске заједнице у смислу одредаба чл. 1. и 6. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама због чега не може бити предмет реституције по члану 9. овог закона. Управитељ задужбине није власник задужбинске имовине, те не може полагати ни право на враћање имовине која је одузета задужбини. Стога је Управни суд законитост оспореног закључка оценио правилном применом наведених одредаба Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама.

Због свега изнетог, налазећи да наводи захтева нису од утицаја на оцену законитости побијане пресуде, Врховни суд је на основу одредби члана 55. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у ставу првом диспозитива пресуде.

Врховни суд је у ставу другом диспозитива, на основу члана 74. Закона о управним споровима сходном применом члана 154. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 87/18, 10/23 - други закон), одбио захтев подносиоца за накнаду трошкова поступка.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ СУДУ
дана 15.10.2024. године, Узп 32/2024

Записничар
Гордана Војновић,с.р.

Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић